

Investeringsplan Region Västerbotten 2026–2029

Innehåll

Sammanfattning	2
Investeringar 2026–2029	3
Bakgrund	3
Investeringsplan 2026–2029	4
Finansiering	5
Avskrivningskostnader	5
Investeringar Fastighet 2026–2029	6
Investeringar MT 2026–2029	10
Investeringar IT 2026–2029	14
Investeringar Verksamhetsservice 2026–2029	17
Investeringar Hjälpmedel 2026–2029	18
Investeringar Regional utveckling 2026–2029	18
Bilaga: Investeringsplan per investeringsområde	1
Investeringsplan Fastighet 2026–2029, Mkr	1
Investeringsplan MT 2026–2029, Mkr	2
Investeringsplan IT 2026–2029, Mkr	3

Sammanfattning

Totalt för planperioden 2026 – 2029 planeras investeringsutgifterna uppgå till 4 676 miljoner kronor. Investeringar i regionens fastigheter utgör det största investeringsområdet med 3 572 miljoner kronor.

Investeringsplanen innebär inga större förändringar totalt sett, i jämförelse med beslutad investeringsplan 2025-2028. I senast beslutad investeringsplan och ram har utökningar gjorts med anledning av Skellefteå nya vårdbyggnad och Nus norra labhus. Totalt uppgår utökningarna till 900 miljoner fram till 2030. Inom fastighetsinvesteringar har en mindre omprioritering gjorts för att öka energieffektiviseringsinvesteringar med 2 miljoner till totalt 12 miljoner per år. För år 2029, som tillkommer i årets investeringsplan, uppgår investeringsutgifterna till totalt 1 188 miljoner kronor.

Investeringsbehoven är fortsatt stora och för att rymma investeringsplanen inom de ekonomiska ramarna har prioriteringar gjorts. Detta medför att behov skjuts fram till kommande planperioder, där investeringsbehoven är fortsatt höga.

Prognos av regionens kassaflöde visar att nyupplåning på 600 miljoner kronor behövs för att finansiera investeringsplanen med ett resultat i enlighet med föreslagen budget.

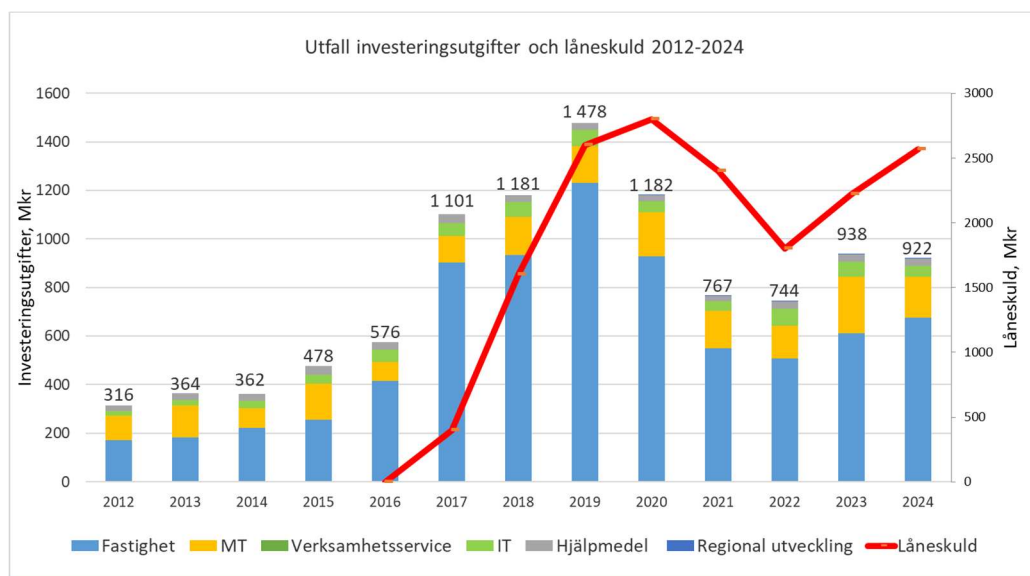
De planerade investeringsnivåerna och utökningarna för Skellefteå nya vårdbyggnad och Nus norra labhus innebär att avskrivningskostnaden prognosticeras öka betydligt efter 2029. För planperioden fram till 2029 förväntas ingen större förändring jämfört med 2024 års utfall för avskrivningar.

Investerings 2026–2029

Bakgrund

De senaste årens högre investeringsutgifter beror delvis på en ökad digitalisering och medicinteknisk utveckling men framför allt är det behovet av upprustning och nybyggnation av fastigheter som driver investeringsutgifterna. Merparten av regionens lokaler byggdes på 50, 60 och 70-talet och är i stort behov av renovering men även anpassning för att möta kraven från framtidens hälso- och sjukvård. Fastighetsbeståndet har nått en ålder där planerat underhåll inte längre räcker för att möta kraven på effektivare och mer ändamålsenliga lokaler. Investeringar i lokaler och utrustning för en förbättrad arbetsmiljö, patientmiljö och energiåtgång är nödvändigt för att regionen i framtiden ska kunna bedriva en effektiv verksamhet. Ett stort investeringsbehov är en utmaning som Region Västerbotten delar med många andra kommuner och regioner.

Ökade investeringsutgifter i kombination med ekonomiska underskott i verksamheten resulterade i att Region Västerbotten under perioden 2017–2019 hade en låg egenfinansiering av investeringar och en låneskuld som steg snabbt. Upptagna lån för finansiering av investeringar gick från 0 miljoner kronor vid ingången av år 2017 till som mest 2 800 miljoner kronor i början av år 2020. Under åren 2020–2022 stärktes verksamhetens resultat samtidigt som investeringsutgifterna minskade något. Det stärkta kassaflödet innebar att amortering på upptagna lån kunde genomföras. Under åren 2023 och 2024 har låneskulden ökat och uppgick till 2 570 miljoner kronor vid slutet av året, vilket innebär en ökning på 350 miljoner kronor i jämförelse med föregående år.

Diagrammet visar utfall investeringsutgifter (staplar) och upplåning till investeringar (linje) 2012–2024.

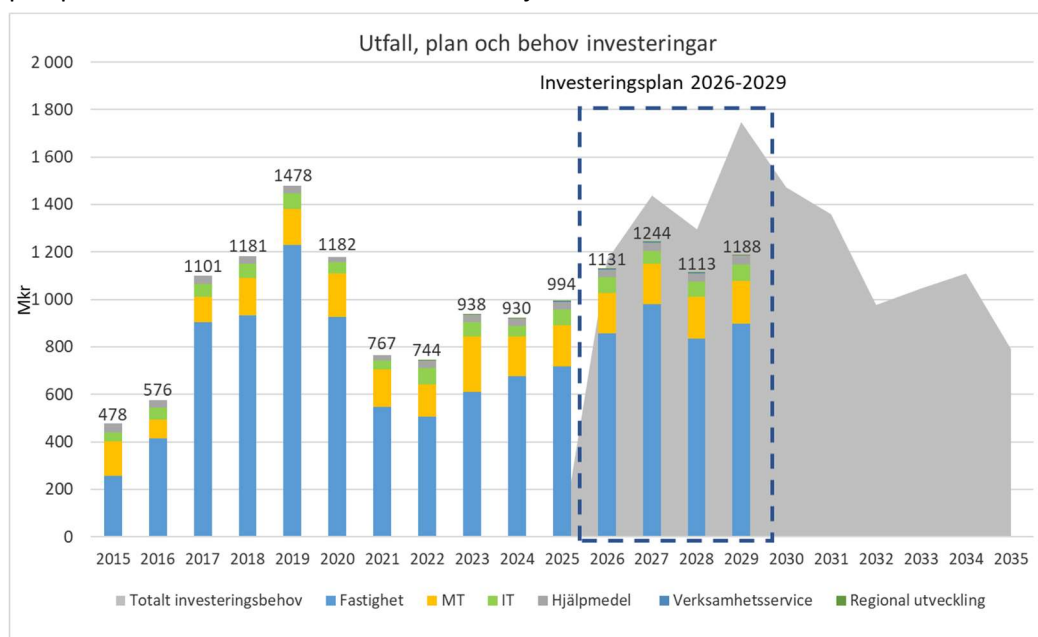
Investeringsplan 2026–2029

Investeringsplanen för år 2026–2029 grundar sig på prognosen för beslutade och planerade investeringar per mars 2025. Sammantaget innehåller planförslaget inga större förändringar och därmed i nivå med senast beslutade investeringsplan 2025–2028. I föregående plan gjordes en större förändring med anledning av Skellefteå nya vårdbyggnad och Nus norra labhus med totalt 900 miljoner fram till 2030. För nuvarande planperiod och med anledning av dessa stora projekt uppgår regionens investeringsutgifter till totalt 4 676 miljoner kronor.

Investeringsplan	2026	2027	2028	2029	Totalt
Fastighet	857	980	836	899	3 572
MT	170	170	177	180	697
IT	66	56	61	70	253
Hjälpmedel	34	34	35	35	138
Verksamhetsservice	3	3	3	3	12
Regional utveckling	1	1	1	1	4
Totalt	1 131	1 244	1 113	1 188	4 676

Tabellen visar planerade investeringsutgifter, i miljoner kronor, per investeringsområde för åren 2026–2029.

Region Västerbottens investeringsbehov är stora och prioriteringar har varit nödvändiga för att rymma investeringsplanen inom de ekonomiska ramarna. Under planperioden 2026–2029 uppgår behovet av investeringar som prioriterats utanför perioden till cirka 973 miljoner kronor. Den långsiktiga investeringsplaneringen visar även på stora behov efter år 2029. Totalt investeringsbehov för åren 2030–2035 kommer vara högre än vad grafen nedan visar på grund av att behov som inte kan hanteras under nuvarande planperiod kommer att ackumuleras och skjutas fram.

Diagrammet visar utfall investeringar 2015–2024, prognosen för 2025, samt investeringsplan

2026–2029 uppdelat per investeringsområde (staplar). Fältet visar det totala investeringsbehovet 2026–2035.

Finansiering

Region Västerbotten har ett långsiktigt mål att investeringsutgifter över tid ska anpassas till det finansiella utrymmet och finansieras utan extern upplåning. Nyupplåning tillåts för att hantera likviditetsbehov på kort sikt, exempelvis vid tillfälligt höga investeringsnivåer.

Finansiering av investeringsplan 2026–2029

Regionens behov av nyupplåning till investeringar är direkt beroende av storleken på investeringsutgifterna och det kassaflöde som den löpande verksamheten genererar. En förutsättning för att klara finansieringen av investeringsbehovet på sikt, utan att öka låneskulden, är starkare ekonomiska resultat.

Med föreslagen resultatbudget kan merparten av investeringsplanen finansieras med egna medel. De höga investeringsnivåerna medför dock att nyupplåning på 600 miljoner kronor ändå bedöms nödvändigt för åren 2026–2029.

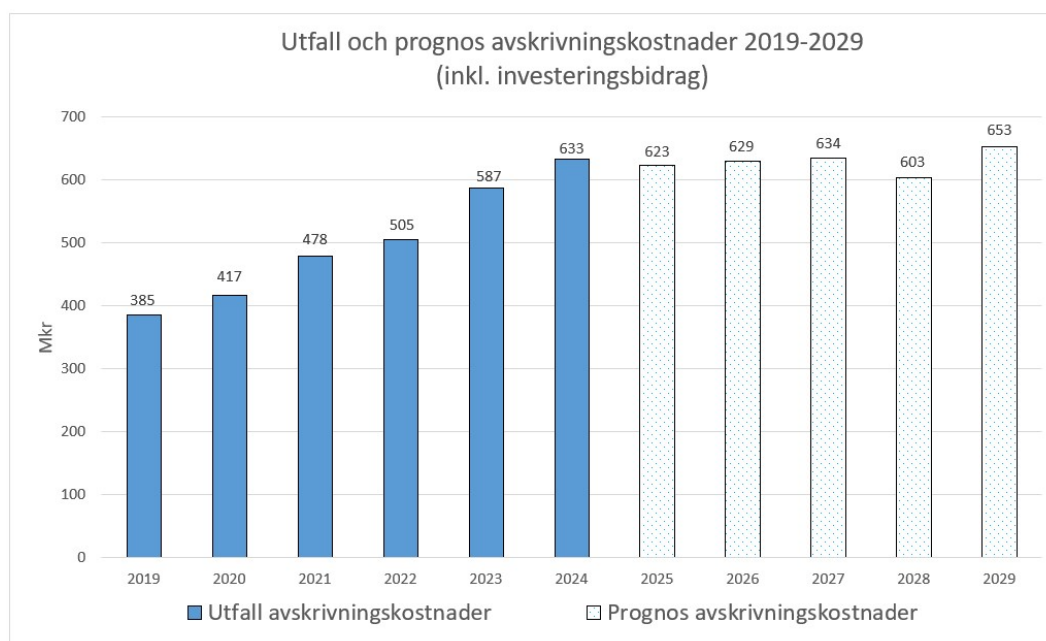
Nuvarande stora budgetunderskott innebär att det krävs åtgärder för ett bättre ekonomiskt resultat. Bedömningen är att resultatförbättrande åtgärder på omkring 450 miljoner kronor behövs för att klara föreslagen budget, minska lånebehovet och stärka den ekonomiska ställningen. Om ingen resultatförbättring sker riskerar lånebehovet att öka kraftigt. För planperioden kan det innebära en ökad låneskuld på omkring 2 000 miljoner kronor.

Regionens långsiktiga målsättning är att fullt ut finansiera investeringar med egna medel. Långsiktigt behöver regionens investeringsutgifter alltså anpassas till det finansiella utrymmet. I praktiken betyder det ett större resultatöverskott eller minskade investeringsutgifter. För att långsiktigt nå regionens uppsatta mål för god ekonomisk hushållning behöver kommande planeringsperioder beakta detta.

Avskrivningskostnader

Avskrivning är ett begrepp inom redovisningen som innebär att anskaffningsutgiften för en tillgång kostnadsförs över det antal år som motsvarar den ekonomiska livslängden. Detta görs för att kostnaden för en investering ska belasta resultatet under hela tillgångens livslängd och inte enbart det år inköpet genomförs. De senaste årens ökade investeringsnivåer leder till att även avskrivningskostnaderna ökar. År 2019 uppgick regionens avskrivningskostnad till 385 miljoner kronor och i slutet av planperioden prognosticeras avskrivningskostnaden uppgå till omkring 653 miljoner kronor. Åren efter planperioden från 2030 förväntas avskrivningsprognosen öka med ytterligare drygt 100 miljoner kronor per år efter att största fastighetsprojekten Skellefteå nya vårdbyggnad och Nus norra labhus färdigställts. Detta innebär i praktiken att avskrivningskostnaden

kommer att utgöra en större del av regionens totala budget och att en omfördelning av budgetutrymme måste ske från övrig verksamhet.

Diagrammet visar utfall för avskrivningskostnader inklusive investeringsbidrag, år 2019–2024 samt prognos år 2025–2029.

Investeringar Fastighet 2026–2029

Investeringsplan Fastighet	2026	2027	2028	2029	Totalt
Totala investeringar	857	980	836	899	3 572
Reinvestering/Säkerhet	115	144	118	285	662
Strategisk	742	836	718	614	2 910

Tabellen visar planerade investeringsutgifter, i miljoner kronor, för åren 2026–2029

Investeringsbehoven i regionens fastigheter är stora och även om regionfullmäktige i februari beslutade om en utökning av investeringsutrymmet fram till 2030 med 900 miljoner kronor så har prioriteringar varit nödvändiga för att ta fram en ekonomiskt hållbar plan för kommande års investeringar. Prioriteringen av fastighetsinvesteringar har utgått från tre perspektiv: byggnadsrelaterad ohälsa, byggnadsteknisk status och verksamhetskritiska investeringar.

Fastslagna mål i fastighetsutvecklingsplanen anger att den långsiktiga utvecklingen av fastigheter ska motsvara verksamhetens behov av lokaler med goda samband. Byggnaderna ska utvecklas med avseende på energi- och yteffektivitet och de tekniska systemen ska vara driftsäkra och kostnadseffektiva.

Det är av största vikt att målbilder för vårdutvecklingen klargörs för att regionen strategiskt och taktiskt ska kunna planera kommande års fastighetsinvesteringar.

Under planperioden kommer flera viktiga investeringar genomföras som bidrar till ökad värdeeffektivitet, energieffektivitet och förbättrad arbetsmiljö. I Skellefteå fortsätter utvecklingen av sjukhusområdet. Projektet är Region Västerbottens största fastighetsprojekt någonsin och står för cirka 90% utav fastighetsinvesteringarna i Skellefteå under planperioden. På NUS är det uppförande av nya labhuset, med tillhörande anpassningar i 6-blocket som utgör det enskilt största projektet och projektet står för mer än 80% utav fastighetsinvesteringarna på NUS under planperioden. I Lycksele genomförs en rad olika reinvesteringar för att fräscha upp och verksamhetsanpassa befintliga lokaler. Bland annat kommer byggnad 102, 105 och 106 renoveras för att bättre passa verksamheternas behov i lokalerna.

I planeringen av fastighetsinvesteringar i Region Västerbotten genomförs en bedömning om och hur medel till konst ska avsättas i varje enskilt projekt. Bedömningen utgår från det enskilda projektets innehåll och behov, framför allt vid ny- och strategiska investeringar. För att skapa bra förutsättningar för planering och samarbete med Region Västerbottens konstverksamhet är det viktigt att planering av konst- och miljöinvesteringar görs i ett tidigt skede i investeringsprojektet.

Totala investeringar i byggnader uppgår under planperioden till 3 572 miljoner kronor.

Väsentliga förändringar i plan

I februari 2025 beslutade regionfullmäktige att investeringsutrymmet fram till 2030 utökas med 900 miljoner kronor. Lönsamma energieffektiviseringsinvesteringar har utökats med 2 miljoner och uppgår till 12 miljoner kronor per år. Med anledning av de största projekten Skellefteå nya vårdbyggnad och Nus Norra labhus är så har vissa omprioriteringar i befintlig plan varit nödvändiga för att hålla föreslagen ramnivå under hela planperioden. Väsentliga förändringar beskrivs nedan.

Skellefteå ny vårdbyggnad

Avsatta medel under planperioden har ökat i jämförelse med tidigare plan. Framför allt är det 2026 som har fått en ökning, vilket bidrar till att projektet kan komma i gång på ett bra sätt i ett tidigt skede. Justeringen utgör en förutsättning för att vårdbyggnaderna ska kunna hålla tidsplan och färdigställas till årsskiftet 2029/2030.

Nus norra labhus

Totalprognosen är i nivå med föregående planperiod, men projektet har en del ändringar i tidsplan. För åren 2026-2029 så är prognosen nu 1 051 miljoner kronor, vilket är lägre än vid föregående planperiod. Detta förklaras utav att man i stället har ökat prognosen för 2025, samt att delar har skjutits på till 2030. Med aktuellt planförslag innebär detta ett färdigställande vid årsskiftet 2029/2030. Projektet befinner sig fortfarande i ett tidigt skede och osäkerheter kan komma att påverka både tidplan och totalprognos.

NUS Byggnad 10F

Projektet ligger enligt befintlig plan med start 2026. Projektet har i jämförelse med tidigare plan senarelagts med ytterligare ett år och färdigställs därmed 2031. Förskjutningen innebär påverkan på neurokirurgisk intensivvård som är den enda neurokirurgiska enheten norr om Uppsala. Kostnader för transporter av neurokirurgiska patienter kan komma att öka genom denna förskjutning.

Utöver betydande förändringar ovan har mindre justeringar gjorts med anledning av de tidsförskjutningar som skett i pågående projekt och nya projekt som lagts till i plan.

Norrlands universitetssjukhus

Under planperioden 2026–2029 planeras byggnadsinvesteringar på NUS sammantaget uppgå till cirka 1 278 miljoner kronor. Utav dessa är cirka 1 051 miljoner kronor avsatta för Nus norra labhus och det utgör därmed det klart största projektet på NUS under planperioden. Färdigställandet av labhuset planeras till årsskiftet 2029/2030.

För att säkerställa att de tekniska systemen fortsatt ska vara driftsäkra, kommer reinvesteringar och säkerhetsrelaterade investeringar att uppgå till cirka 216 miljoner kronor under planperioden. Här återfinns bland annat renoveringen av byggnad 10F som pågår främst i slutet av planperioden och står för 102 miljoner kronor.

Skellefteå sjukhus

Förberedande arbeten för om- och nybyggnation enligt utvecklingsplanen kommer att fortsätta under planperioden. Skellefteås nya vårdbyggnad utgör med sina 1 554 miljoner kronor det klart största projektet under planperioden och väntas i sin helhet uppgå till 1 900 miljoner och vara färdigställd 2030.

För att säkerställa att de tekniska systemen fortsatt ska vara driftsäkra, kommer reinvesteringarna och säkerhetsrelaterade investeringar att uppgå till cirka 70 miljoner kronor under planperioden. Utav dessa uppgår renoveringar i byggnad 140 till cirka 30 miljoner kronor, takrenoveringar för byggnad 119 cirka 20 miljoner kronor, medan ytskiktsrenoveringar i byggnad 105, 106, 130 uppgår till cirka 15 miljoner kronor.

Under perioden 2026–2029 planeras byggnadsinvesteringar i Skellefteå sammantaget uppgå till cirka 1 706 miljoner kronor.

Lycksele sjukhus

Förberedande arbeten för utveckling av Lycksele sjukhus enligt fastighetsutvecklingsplanen kommer att fortsätta under planperioden. I början av planperioden planeras anpassningar för vårdavdelningar i byggnaderna 102, 105 och 106 och i slutet av planperioden planeras våningsrenoveringar för vård- och dialysavdelningar i samma byggnader. I slutet av planperioden påbörjas även en omfattande renovering av byggnaderna 101 och 109.

För att säkerställa att de tekniska systemen fortsatt ska vara driftsäkra kommer reinvesteringarna och säkerhetsrelaterade investeringar att uppgå till cirka 100 miljoner kronor under planperioden. Vilket också är den sammantagna investeringsvolymen under planperioden.

Externa lokaler – Hälsocentraler, Folk tandvård och Folkhögskolor

Arbetet under 2026–2029 kommer bestå i att fortsätta arbeta efter fastställd reinvesteringsplan. Största investeringen inom området planeras för Vindelns Folkhögskola, där stora behov föreligger. Genomförandet av dessa åtgärder planeras pågå löpande under hela planperioden. Utöver detta planeras åtgärder för bland annat hälsocentralerna Mariehem, Dragonen och Hörnefors. Det planeras även för en ny hälsocentral, inklusive tandvård, på Tomtebo.

Under perioden 2026–2029 planeras byggnadsinvesteringar sammantaget uppgå till cirka 96 miljoner kronor. Samtliga dessa investeringar avser reinvesteringar.

Länet

Övriga investeringar uppgår till cirka 387 miljoner kronor vilket även innefattar ospecificerade reinvesteringar och ospecificerade strategiska investeringar. Bland annat så har lönsamma energieffektiviseringsinvesteringar ökat och är numera på 12 miljoner kronor per år, då de ses som viktiga investeringar för att kunna uppnå de uppsatta energieffektiviseringsmålen i regionen.

Investeringsplanens påverkan på driftkostnader

Investeringsplanen utgör en förutsättning för de fastställda energi- och yteffektiviseringsmålen. Under planperioden bedöms driftskostnader exklusive avskrivningskostnader minska, under förutsättning att den fastlagda fastighetutvecklingsplanen genomförs, att paviljonger och andra externa förhyrningar avslutas, att byggnader kan säljas eller rivas i takt med att nya byggnader och reinvesteringar blir färdigställda.

Risk- och konsekvensanalys

Nedan följer en beskrivning av osäkerheter i föreslagen plan där omvärldsfaktorer och behov utanför plan kommer att påverka investeringsutrymme och prioriteringar framöver.

Projekt utanför plan

Prioriteringsarbetet för att ta fram en hållbar plan för kommande års investeringar innebär att vissa investeringsbehov inte ryms inom planen för år 2026–2029.

I väntan på fördjupad utredning ligger ett högteknologiskt hus på NUS samt totalrenovering för Thoraxintensiven (Thiva) båda utanför planperioden. Inriktning från vården och fastighet är dock att dessa åtgärder kommer att behöva prioriteras in i planen framöver. Då målplaceringen för Thiva är i ny högteknologisk byggnad, bedöms det inte vara motiverat att totalrenovera befintliga lokaler. Påtalade brister i nuvarande lokaler

innebär dock en risk att verksamheten måste evakueras innan målplacering i Högteknologiskt hus är färdigställt.

Omvärldsfaktorer

En betydande osäkerhet i planen härleds till prisutvecklingen. Den prognostiserade prisutvecklingen som ligger med i plan kan bli både högre och lägre än förväntat. Båda scenarion får konsekvenser på investeringsplaneringen. Vidare kan det ökade säkerhetsläget komma att påverka investeringsutrymmet och prioriteringarna under planperioden. Exempel på detta är ökade krav på robusthet utifrån nationella krav.

Prioriterade fokusområden inför kommande planperioder

Några fokusområden kan belysas utifrån att dessa kan antas få stor påverkan på kommande planperioder, men utredningar och politiska beslut kommer att ligga till grund för hur dessa kommer påverka investeringsplanen framöver. Dessa fokusområden kommer kräva resurser i närtid för att konkretiseras vidare.

Hälsocentraler

Förändringar i demografin i länet samt effekterna av införandet av nära vård kommer att medföra investeringar av strategisk karaktär under planperioden. Främst är det Umeå och Skellefteå med växande stadsdelar.

NUS Högteknologiskt hus

Tidigare utredningar kring tekniktung vård visar att byggnad 3A inte håller över tid. Begränsningar avseende teknisk försörjning och mindre bra samband med verksamhet som byggts för i byggnad 10-blocket är två anledningar till detta.

Civil beredskap

Med tanke på världsläget vi har just nu så är givetvis civil beredskap ett fokusområde. Fastighet driver flertalet projekt kopplat till detta både inom egna basenheten och tillsammans med andra delar inom regionen och kommunen.

Underhåll av befintligt fastighetsbestånd

Parallellt med alla andra projekt och fokusområden så råder det hela tiden ett stort fokus på att underhålla befintligt fastighetsbestånd så att det håller hög standard. Har vi ett framtungt planerat underhåll kommer vi kunna minska kostnader för akut avhjälpande underhåll och dessutom få både bättre fastigheter och arbetsmiljö.

Investeringar MT 2026–2029

Investeringsplan MT	2026	2027	2028	2029	Totalt
Totala investeringar	170	170	177	180	697
Reinvestering	160	160	170	170	660
Strategisk	10	10	7	10	37

Tabellen visar planerade investeringsutgifter, i miljoner kronor, för åren 2026–2029

Investeringsplanen år 2026 för medicinteknisk utrustning uppgår till 170 miljoner kronor varav 160 miljoner kronor avser reinvesteringar och 10 miljoner kronor avser strategiska investeringar. Totalt för planperioden uppgår investeringsutgifterna till 697 miljoner kronor.

Totala anskaffningsvärdet för regionens befintliga medicintekniska utrustning uppgår till cirka 1,7 miljarder kronor. Med en teknisk livslängd på 8–10 år är behovet 160 - 180 miljoner kronor per år för reinvesteringar och till detta kommer beslutade utökningar och strategiska satsningar. För år 2024 var utrustningar till ett inköpsvärde av 790 miljoner kronor äldre än åtta år. Om utrustningar används utanför den avsedda tekniska livslängden leder detta i allmänhet till ökade tekniska driftkostnader och kan också leda till ökad risk för patientsäkerhetsincidenter.

Under året har arbetet med en ny investeringsprocess fortsatt med bland annat långsiktiga planer för ersättningsanskaffning, vilket under kommande planeringsperiod kommer att kunna medföra bättre standardisering av utrustning och samlade upphandlingsavtal. Med denna samordning kommer reinvesteringarna i högre grad att kunna genomföras enligt ursprunglig tidplan.

Nedan en sammanställning över större investeringsobjekt som ingår i investeringsplanen för åren 2026–2029.

Bild- och funktionsmedicin

- MR-system, kliniska
- Datortomografisystem
- SPECT/CT-system
- Rtg-Stat Mammografisystem

Cancercentrum

- Linjäracceleratorer
- Datortomografisystem

Laboratoriemedicin

- Digital Patologi
- Automation Histopatologi
- Autoklaver
- Färgning, histopatologi
- NGS, DNA sekvensanalysator
- Hematologiinstrument
- Odlingsautomation
- Metafassökare
- Objektglasscanner
- Automatiserad LC-MS

- Kassettskrivare
- Sorteringsrobot

Kirurgcentrum

- Endoskopiutrustning
- Operationsbord

Hjärtcentrum

- Hjärt-Lungmaskiner
- Röntgenangiografisystem
- Röntgengenomlysningsutrustning

Anestesi-operation och intensivvård

- Ventilatorer
- Operationsbord
- Patientpendlar
- Ultraljud

Akutsjukvården

- Ersättning av ambulanser
- Ultraljud

Barn och ungdomscentrum

- Respiratorer
- IVA-sängar
- Ultraljud

Investeringar som berör många verksamheter

- Desinfektions-, sterilutrustning
- Patientövervakningsutrustning
- Ultraljudapparater
- Ventilatorer

Behov som nu återfinns utanför plan består exempelvis av expansion av magnetröntgen i länet, flertalet automationer inom Laboratoriemedicin, datortomografer med flera. Även vissa reinvesteringar 2026 och 2027 kommer att behöva skjutas framåt i tiden, uppskattningsvis mellan 10–20 miljoner kronor. Exempelvis större investeringar så som röntgenutrustning inom BFM, labbutrustning samt operationsutrustning.

Investeringsplanens påverkan på driftkostnader

Planerade investeringar i medicinteknisk utrustning fokuserar framför allt på ersättningsinvesteringar, vilket medför marginell påverkan på driftkostnader. Behovet är dock stort även för expansioner/utökningar i medicinteknisk utrustning, där driftpåverkan är större i form av serviceavtal och reservdelar. Genom att fortsätta reinvestera i utrustning vars tekniska livslängd gått ut ökar chansen att behålla driftkostnaden på en jämn nivå.

Planerade investeringar i bildtagande MT-utrustning får en betydande påverkan på driftkostnaderna för IT då lagringsbehoven är betydligt högre för modern MT-utrustning.

Risk- och konsekvensanalys

Behovet av Medicinteknisk utrustning inom hälso- och sjukvården är större än någonsin, bland annat till följd av en åldrande befolkning samt ett ökat vårdbehov. Totalt investeringsbehov för medicinteknisk utrustning uppgår exempelvis för år 2026 till cirka 424 miljoner kronor vilket är betydligt högre än de planerade investeringsutgifterna på 170 miljoner kronor. Den tekniska utvecklingen medför säkrare behandlingsmetoder men även effektiviserade vårdprocesser. En risk med att inte ersätta gammal utrustning är att driftkostnader kan öka i form av reservdelar och service. En annan risk är att produktionen försämras med ökade kötider som följd, samt att patientsäkerheten riskerar att försämrast.

För att behålla Universitetssjukhusstatus krävs även att regionen ligger i framkant avseende modern utrustning och behandlingsmetoder, annars riskeras intäkter och samarbeten gentemot övriga regioner.

Gensekvenseringen inom Laboratoriemedicin är ett exempel som ges hög prioritering både ur patientperspektiv utifrån framtida behov av diagnostik vid genterapi, samt att behålla spetsforskare inom framför allt ALS-området.

En följd av prioriteringen av gensekvenseringen och annan utveckling inom precisionsmedicin är att driftkostnaderna för IT ökar genom att den tekniken kräver mycket större lagringskapacitet i de centrala lagringsinfrastrukturen.

Investeringar IT 2026–2029

Investeringsplan IT	2026	2027	2028	2029	Totalt
Totala investeringar	66	56	61	70	253
Reinvestering	34	34	61	60	189
Strategisk	2	2	0	10	14
5G nät / mobilitet	30	20	0		50

Tabellen visar planerade investeringsutgifter, i miljoner kronor, för åren 2026–2029

Investeringar inom IT uppgår för planperioden till totalt 253 miljoner kronor. Av dessa avser 14 miljoner kronor strategiska investeringar medan 189 miljoner kronor avser reinvesteringar. 50 miljoner investeras i 5G nät för att förbättra vår mobilitet varav 75 procent av investeringen finansieras via EU-bidrag.

Det faktum att hotbilden för cyberangrepp har ökat senaste åren vilken driver på behoven av investeringar inom IT- och cybersäkerhetsområdet. Den snabba teknikutvecklingen inom MT-området driver också på behoven i lagringsinfrastrukturen. IT-investeringsramen har inte utvecklats i takt med hotbilden och behoven från MT vilket gör att investeringar motsvarande 107 mkr har behövt prioriteras bort. Konsekvensen av detta är att regionen halkar efter i skydd mot cyberangrepp och lagringsinfrastrukturen kan inte byggas ut i den takt som behövs.

Under planperioden är det fortsatt fokus på digitalisering av regionens interna arbetsprocesser, ökning i mobilt arbetssätt och invånartjänster. Detta kräver tillsammans med ökat behov av lagringskapacitet, fortsatta investeringar i modernisering av infrastrukturen, framför allt server, nät- och säkerhetskomponenter. Renovering och om- och tillbyggnation av lokaler förväntas under den kommande perioden driva på behovet av modernisering och komplettering av infrastruktur och komponenter kopplade till konferenssystem.

För att skapa förutsättningar för ett långsiktigt och modernt digitalt stöd krävs fortsatt stora plattformsinvesteringar för att möta förändrade och effektivare vårdprocesser. Arbetet med införande av nytt vårdsystem pågår. Framtidens Vårdinformationsstöd kommer under 2026–2029 delvis att bestå av slutbetalningar för nytt kärnsystem, grundimplementation samt tillägg och anpassningar.

Väsentliga förändringar i plan

En större och till största del bidragsfinansierad investering i 5G-nät har förskjutits planen.

Investeringsplanens påverkan på driftkostnader

Investeringsplanen förväntas ha en positiv nettoeffekt på driftkostnaderna. Investeringarna förväntas långsiktigt skapa förutsättningar för minskade driftkostnader, främst när det gäller personalkostnader och effektivare processer inom regionen. På den

underliggande nivån kan investeringarna ge ökade driftkostnader i form av ökade kostnader för support, underhåll och förvaltning. Det nya vårdssystemet accelererar också behovet/kravet på mobilitet med ökat behov av hantering såväl tekniskt som organisatoriskt. De ökade driftkostnaderna beräknas framledes att mötas av minskade kostnader när åldrande system fasas ut och nya arbetssätt införs. Under en övergångsperiod beräknas dock kostnaden för gamla och nya system att överlappa varandra och driftkostnaderna öka. Det innebär en tidsförskjutning innan full effekthemtagning uppnås avseende driftkostnader.

Risk- och konsekvensanalys

I denna plan är investeringar motsvarande drygt 170 miljoner bortprioriterade. En följd av uteblivna investeringar är ökade driftkostnader och sämre service till regionens vårdtagare och invånare och kan riskera patientsäkerheten. Att kontinuerligt göra reinvesteringar när det gäller infrastrukturen är viktigt för inte riskera kvalitets- och effektivitetsförluster som kan uppstå med infrastruktur som närmar sig slutet av "livscykeln". Samtidigt behöver investeringar göras för att hantera ökade volymer och nya krav som modernt IT-stöd ställer på infrastrukturen. Det gäller främst nät och säkerhet, integrationer samt mobilitet.

Kombinationen av att hotbilden inom cybersäkerhet generellt ökar samt att antalet angrepp mot myndigheter blir avsevärt fler i Sverige och i världen, gör att risken för att bli drabbad har ökat kraftigt under senare tid och fortsätter att öka framöver. I de fall vi inte kan stå emot och skydda oss mot cyberattacker riskerar vi att drabbas av ett större angrepp vilket exempelvis kan leda till att regionen står utan journalsystem under en längre tid. Konsekvenserna för vårdverksamheten att behöva förlita sig enbart på manuella rutiner under en längre tid är mycket svåra att överblicka.

Minskat underhåll av IT-miljöer och sämre robusthet leder oundvikligen till sämre stabilitet och prestanda i regionens IT-system och därmed en försämrad informationstillgång. Konsekvensen för vården blir återkommande större och allvarigare störningar i IT-systemen som gör att manuella rutiner behöver användas oftare. Manuella rutiner är tidskrävande och leder till dubbeldokumentation när allt ska dokumenteras ännu en gång när IT-systemen är tillbaka i normaldrift igen. Det kan leda till patientrisker då fel kan uppstå vid denna hantering. Systemet för röntgenbilder och andra vårdinformationssystem är exempel på centrala system som kan drabbas av återkommande och allvarliga störningar vid minskat underhåll.

Minskad utbyggnadstakt i regionens servermiljöer och backupsystem gör att vi inte kan införa nödvändiga skyddsåtgärder i våra IT-miljöer för att klara en större störning eller allvarig cyberattack. Införs inte skyddsåtgärder i våra backupsystem på det sätt som krävs ökar risken att flera års vårdinformation kan gå förlorad vid en attack. Konsekvenserna för vårdverksamheten och patientriskerna som följd av ett sådant scenario är närmast oöverblickbara.

Minskat underhåll och längre utbytescykler av nätverksutrustning och annan nätverksuppkopplad utrustning gör att vi inte har förutsättningar att följa teknikutvecklingen inom området vilket oundvikligen leder till risk för ökad sårbarhet mot angrepp. Det medför också att uppgradering av brandväggar inte kommer att kunna genomföras. Det gör att sårbarheten ökar ytterligare för cyberattacker.

Investeringar Verksamhetsservice 2026–2029

Investeringsplan Verksamhetsservice	2026	2027	2028	2029	Totalt
Totala investeringar, mkr	3	3	3	3	12
Strategiska investeringar	1	2	2	1	6
Reinvesteringar	2	1	1	2	6

Planerade reinvesteringar under planperioden innefattar utbyte av skurmaskiner, tvättutrustning, truckar och fotomaskin. Strategiska investeringar som prioriterats är bland annat ny tvättanläggning för att diska sopkärl från den nya bioavfallsanläggningen. Vidare planeras i slutet av planperioden anskaffning av automatiska truckar för transport av textilier, kost och material.

Verksamhetsservice har ett löpande behov av reinvesteringar såväl som strategiska investeringar i syfte att effektivisera verksamheten. Utöver detta innebär expansioner inom fastighet även ett ökat investeringsbehov inom fastighetsservice.

Investeringsplanens påverkan på driftkostnader

Med aktuell plan tillgodoses inte reinvesteringsbehovet fullt ut. Detta medför en risk för ökade driftkostnader i form av akuta åtgärder då utrustning måste lagas.

Risk – och konsekvensanalys

I nuvarande plan finns inget som helst utrymme för att rusta ombyggda fastigheter och lokaler med det som kan behövas utifrån ett verksamhetsservice perspektiv. Detta kan exempelvis innebära att fastigheterna inte har rätt utrustning för verksamhetsservice uppdrag och att andra delar av verksamhetens behov kan behöva prioriteras ned. För nya fastigheter prioriteras verksamhetsservice inom projektets totala ram.

Investeringar Hjälpmedel 2026–2029

Investeringsplan Hjälpmedel	2026	2027	2028	2029	Totalt
Totala investeringar	34	34	35	35	138
Reinvestering	34	34	35	35	138

Planerade investeringar uppgår totalt till 138 miljoner kronor för åren 2026 – 2029.

Investeringar Regional utveckling 2026–2029

Investeringsplan Regional utveckling	2025	2026	2027	2028	Totalt
Totala investeringar	1	1	1	1	4
Reinvestering	1	1	1	1	4

Totalt uppgår investeringar inom Regional utveckling till totalt fyra miljoner kronor för planperioden. Främst avser det investeringar i konst inom ramen för regionens konstverksamhet. I övrigt ligger i planen löpande reinvesteringar, exempelvis i teknik för filmverksamheten. Investeringar för konst för Skellefteå nya vårdbyggnad och Nus norra labhus prioriteras inom projekten och kommer senare att omfördelas mellan berörda investeringsområden.

Bilaga: Investeringsplan per investeringsområde

Investeringsplan Fastighet 2026–2029, Mkr

Fastighetsprojekt	2026	2027	2028	2029
Strategiska investeringar	742	836	718	614
Skellefteå Ny vårdbyggnad A-B	374	437	397	346
NUS Norra By 6P samt anpassning i befintliga hus	308	318	240	184
Extra MT Skellefteå Ny Vårdbyggnad			29	29
Strategiska Investeringar	20	20	20	20
Lönsamma energieffektiviseringsinvesteringar LEIF	12	12	12	12
Fastighetsåtgärder, för inv. CMTS	10	10	10	10
Reinvestering belysning	10	10	10	10
Skellefteå las, Nytt parkeringshus	2	24		
NUS By 3C, 29, Konst	3			
NUS By 26 Terapibad				3
NUS By 10F		5		
Konstinvesteringar NUS By 29 & 3C	3			
Reinvesteringar	103	133	113	267
Reinvesteringar	30	30	30	30
Oförutsett	19	22	22	17
Vindelns FHS	10	13	11	25
NUS By 10F			4	44
Skeå las, By 140, pl 1, Beroendeenheten	10	21		
NUS By 10 CDE, By 4, By 2	10			
Skellefteå By 119 Yttertak		19		
Nus renovering Hissar (2 hissar/år)	4	4	4	4
Skellefteå By 120 Yttertak		1	14	
NUS By 2 & 4 ÖNH och logopedi	9			
Mariehems HC fastighetsinvesteringar		1	9	8
Ske By 130 Hud och STD-kliniken				9
Hörnefors HC & TV	1			
Lycksele By 115 Fastighetsinvesteringar		5		
Ly By 101 fastighetsinvesteringar			4	4
NUS By 10 B plan 0			4	24
LY By 101 & 109			4	29
SKE By 117 Relining	4			
Lycksele By Tärnaby skidhem fastighetsinvesteringar		4		
Ske By 105 Ytskiktsrenovering				3
Ske By 106 Ytskiktsrenovering				3
Ålidhem ambulansstation		1	2	1
Ske By 120 Relining	1			

LY By 105, 106, 102 plan 2 o 3 vårdavdelning			2	13
Ly by 105, 106, 102 anpassningar för vårdavdelningar	5	15		
Nus by 2 b Byte fasad			1	3
LY By 105, 106, 102 plan 1 bla dialysavdelning			1	8
NUS By 10b COP2 Utökning med 2 Opsal samt renovering 3 Opsalar			1	7
NUS By 24 Relining avlopp och byte golvbrunnar			1	3
Dragonens HC fastighetsinvesteringar			1	10
NUS By 1D Utbyte av inbyggda rör VS				5
NUS By 14E Byte fasad och fönster				3
Ly by 102 fastighetsinvesteringar				3
Ly by 108 fastighetsinvesteringar				3
Sävar HC				3
NUS säker fastighetsautomation (Hela NUS)				2
Skellefteå HC utveckling				2
Ortopedmotagning 10B-1				1
Lycksele By Risbäck fastighetsinvesteringar				1
Bjurholms HC fastighetsinvesteringar				1
Säkerhetsrelaterade investeringar	12	11	5	18
NUS säkerhetsrelaterade projekt elförsörjning UPS/Batteri	3	3	3	6
NUS Skyfallsskydd	8			
NUS Sprinkler reservoar	1	6		
NUS Brandlarmssystem		2	2	2
NUS By 23 kompressoranläggning				5
Lycksele Ny tömningscentral med gas				5
Totalsumma	857	980	836	899

Investeringsplan MT 2026–2029, Mkr

Investeringsobjekt Mkr	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Total investeringsplan 2026–2029
Strategiska investeringar					
Laboratoriemedicin	8	5	3	0	16
BFM	2	5	4	10	21
Totalt strategiska investeringar	10	10	7	10	37
Reinvesteringar					
Region	30	45	35	30	140
BFM	22	30	21	44	117
Ospecificerat	20	3	30	24	77

Cancercentrum	23	22	0	21	66
Laboratoriemedicin	10	15	15	20	60
Hjärtcentrum	9	15	13	10	47
Tandvård	8	8	8	8	32
Ambulanssjukvård	7	7	7	7	28
Kirurgiskt centrum	3	0	20	0	23
Akutsjukvård	5	6	5	5	21
Neuro-, huvud-, och halscentrum	7	0	12	0	19
CFOG	4	8	4	1	17
Rörelseorganens centrum	5	0	0	0	5
AnOpIVA	4	0	0	0	4
Barn och ungdomscentrum	2	0	0	0	2
Medicincentrum	1	1	0	0	2
Totalt reinvesteringar	160	160	170	170	660
Investeringsplan totalt	170	170	177	180	697

Investeringsplan IT 2026-2029, Mkr

Investeringsobjekt	2026	2027	2028	2029	Totalt
Strategisk /säkerhet	32	22	0	10	64
Server/lagring	0	0	0	3	3
Nät och IT säkerhet	2	2	0	7	11
Mobilt företagsnät	30	20	0		50
Reinvestering	34	34	61	60	189
Nät och IT säkerhet	22	22	30	25	99
Videokonferens /AVK				4	4
Server/lagring	11	12	31	31	85
Övriga reinvesteringar	1	0	0		1
Investeringsplan totalt	66	56	61	70	253